

Ptice okoli nas – zabeleženih 3.315 ptic

// Eva Vukelič

1: Ljubitelji ptic ne namenajo pozornosti samo pticam, marveč tudi drugim živalskim skupinam. Učenci na OŠ dr. Josipa Plemlja Bled so postavili celo prometni znak "veverice na cesti", ki opominja voznike na previdnost.
foto: Hana Stevič

2: Domači vrabec (*Passer domesticus*) je bil letos najštevilčnejša vrsta ptice, ki se pojavlja v naši okolici.
foto: Eva Vukelič

Na DOPPS-u smo letošnjo zimo tretjič ponovili akcijo opazovanja ptic, ki se pojavljajo v naši okolici. V mestih in vaseh prebiva kar nekaj vrst. Pozimi si v naseljih poleg stalnic iščejo hrano tudi številni zimski gosti in takrat jih je mogoče enostavno opazovati. Z akcijo smo želeli (predvsem mlade) navdušiti za opazovanje narave ter ob tem spremljati, kaj se dogaja s pticami v naseljih. V ta namen smo pripravili opazovalni list s tabelo za beleženje opazovanj ter slikami nekaterih pogostejših vrst.

Kako smo opazovali

Ptice smo po vsej Sloveniji opazovali v tednu od 7. do 13. februarja 2011. Enkrat v tem obdobju smo si izbrali pol ure, ko smo beležili vrste in število opaženih ptic v svoji okolici. Opazovali smo skozi okno, ob krmilnici, ali pa smo se odpravili na krajši sprehod okoli doma oziroma šole.

Kaj smo ugotovili

Prejeli smo 117 obrazcev, v katere so opazovalci posamezno ali v skupinah zabeležili svoja opažanja ptic v naseljih. Štetju so se pridružili tudi otroci, učitelji in vzgojitelji 23 vrtcev in šol. Dve tretjini opazovanj smo opravili v vaseh, tretjino pa v mestih in na njihovih obrobjih.

V akciji smo zabeležili skupno 3.315 osebkov ptic 41 različnih vrst. V polurnem opazovanju je bilo mogoče opaziti do 125 osebkov oziroma 16 različnih vrst ptic, ali pa tudi nobene. V povprečju pa smo v tem času opazili 28 osebkov oziroma 6 različnih vrst. Najpogostejše (največkrat opažene) ptice so bile velike sinice, sledili so jim domači vrabci in sive vrane. Če pogledamo seznam najredkejših vrst, vidimo, da je tudi v naseljih mogoče opazovati zanimive vrste ptic. Na Primorskem je bilo opaženih nekaj takšnih (črnoglavka, škorec), ki se iz celinske Slovenije pozimi odselijo. Glede na številčnost je bil vrstni red nekoliko drugačen: največ je bilo domačih vrabcev, nato velikih sinic in sivih vran. Razlika je lahko velika med drugim tudi zaradi različnega vedenja ptic. Nekatere vrste so pogosto razširjene in se zadržujejo v jatah, taka sta npr. domači vrabec in domači golob. Druge, kot sta kos in taščica, so tudi pogosto razširjene, vendar se pojavljajo samo posamezno in bolj enakomer-

Tabela: 10 najbolj številnih, 10 najpogostejših (največkrat opaženih) in 10 najredkejših vrst

10 najbolj številnih vrst	10 najpogostejših vrst	10 najredkejših vrst
1 domači vrabec (<i>Passer domesticus</i>)	velika sinica	stržek (<i>Troglodytes troglodytes</i>)
2 velika sinica (<i>Parus major</i>)	domači vrabec	črnoglavka (<i>Sylvia atricapilla</i>)
3 siva vrana (<i>Corvus cornix</i>)	siva vrana	krokar (<i>Corvus corax</i>)
4 poljski vrabec (<i>Passer montanus</i>)	kos	brinovka (<i>Turdus pilaris</i>)
5 domači golob (<i>Columba livia domestica</i>)	sraka	kormoran (<i>Phalacrocorax carbo</i>)
6 sraka (<i>Pica pica</i>)	taščica (<i>Erethacus rubecula</i>)	plotni strnad (<i>Emberiza cirillus</i>)
7 čížek (<i>Carduelis spinus</i>)	poljski vrabec	skobec (<i>Accipiter nisus</i>)
8 zelenec (<i>Carduelis chloris</i>)	plavček	rumenonogi galeb (<i>Larus michahellis</i>)
9 plavček (<i>Cyanistes caeruleus</i>)	veliki detel (<i>Dendrocopos major</i>)	škorec (<i>Sturnus vulgaris</i>)
10 kos (<i>Turdus merula</i>)	domači golob	zelena žolna (<i>Picus viridis</i>)

no, kar se pozna pri manjšem številu opaženih ptic. V primerjavi z lansko zimo je bil vrstni red prvih štirih najbolj številnih vrst podoben.

Vsem, ki ste sodelovali pri akciji, se najlepše zahvaljujemo. S čim bolj množičnim vsakoletnim spremljanjem ptic lahko dobimo še bolj natančne in uporabne podatke o spreminjanju populacij ptic v naseljih. Spemembe, ki jih opazimo pri pticah, pa so tudi odsev sprememb v našem okolju.

Nekaj vtisov učiteljev, ki so sodelovali pri akciji:

Na OŠ Dragomelj smo se odzvali vabilu članov Društva za opazovanje in proučevanje ptic Slovenije. Pri naravoslovnem krožku smo uro namenili opazovanju in spoznavanju ptic, ki se pojavljajo v našem okolju. V četrtek, 10.2.2011 smo odšli v bližnji gozdiček. Jutro je bilo mrzlo, a se je že slišalo ptičje petje. Najprej so nas pozdravile vrane, ki imajo v bližini šole kar nekaj gnezd. Na poti do gozdička se vije potok Pšata in tam so nas pozdravile še divje race. V krogih so letale nad nami in nam prepevale jutranjo budnico. Pot nas je vodila do gozdička, kjer smo se razdelili v skupine. Vsaka skupina je dobila list s fotografijami ptic ter tabelo za vpisovanje. Če je katera od skupin opazila kaj zanimivega, nas je obvestila in smo si skupaj le-to ogledali. Učenci, ki obiskujejo krožek, hodijo v 1. razred, zato so potrebovali kar nekaj pomoči. Skupaj smo si ogledali ptico, jo poiskali na fotografiji, jo poimenovali in naredili v tabeli črtico. Na koncu smo črtice prešteli in v poročilo zapisali končno število videlih ptic. Bilo je čudovito jutro. Sonce se je počasi dvigalo, vse je bilo še tako mirno, le sinice so se oglašale. Premraženi, a nasmejani smo se vrnili v šolo. V šoli smo si ogledali še ptice, ki jih zunaj nismo opazili in jih poimenovali. Odločili smo se, da sprehod ponovimo, ko bo topleje.

Mentorica Gabrijela Visenjaj, OŠ Dragomelj

V petek, ko smo opazovali ptice, smo se imeli prav prijetno. Z učenci (sedemletniki) smo odšli na kranjski stadion, kjer smo že po poti opazovali ptice. Imeli smo srečo, saj smo na strehi hiše opazili srako, v grmovju pa vrabce. Največ smo opazili vran, ki so se tudi »lepo« oglašale. Visoko na nebu pa je krožila ujeda, ki ji nismo vedeli imena. Predvidevam, da je bila kanja. Žal s seboj nismo vzeli fotoaparata. Učence je opazovanje tako navdušilo, da zdaj v šolo nosijo knjige o pticah in mi pripovedujejo, katere ptice so videli v domačem okolju.

Mentorica Vilma Kumše, OŠ Simona Jenka Kranj

Pred mojo učilnico imam kar dve krmilnici, tako da je pogled res prelep. V zavetju lovorikovca sem postavila tudi tablo, na katero smo nalepili sliko najpogostejših ptic, tako da imamo sedaj pravo opazovalnico ptic. Opazili smo, da se ustavljajo tudi mimoidoči in opazujejo. Redne obiskovalke so tudi veverice, tako da se nam stalno nekaj dogaja. Postavili smo tudi prometni znak »veverice na cesti«, da opomnimo voznike na previdnost. Znak je izdelal devetošolec.

Mentorica Alenka Šimnic, OŠ dr. Josipa Plemlja Bled

3: Pri naravoslovnem krožku so prvošolci opazovali in spoznavali ptice, ki se pojavljajo v okolici.
foto: Gabrijela Visenjaj

4: Sedemletniki OŠ Simona Jenka Kranj so opazili največ sivih vran (*Corvus cornix*).
foto: Eva Vukelič

→ Kodeks slovenskih ornitologov

Vsak slovenski ornitolog, opazovalec in proučevalec ptic naj:

- pred vsemi interesi zastopa interese narave in varstva ptic,
- pri svojem delu in tudi sicer ne vznemirja ptic po nepotrebnem in jim ne škoduje; prav tako naj ne ogroža drugih živih bitij in narave,
- ne jemlje ptic iz narave in jih ne zadržuje v ujetništvu,
- bo pri fotografiranju ptic in narave obziren; ogroženih vrst naj ne slika v gnezdu,
- vestno beleži vsa opažanja in skrbi, da se podatki po beležkah ne postarajo,
- sodeluje s kolegi, jim pomaga pri delu in skrbi za dobre odnose z njimi.